

Projekt

z dnia .... kwietnia 2015 r.

Zatwierdzony przez .....

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY I
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU
z dnia ..... 2015 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru
Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017

Na podstawie art. 28 ust. 8 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.¹) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. poz. 1451, Dz. Urz. Woj. poz. 1760) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) załącznik nr 3 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego zarządzenia
- 2) załącznik nr 4 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2 do niniejszego zarządzenia
- 3) załącznik nr 5 otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszego zarządzenia

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628, poz. 842, poz. 805, Dz. U. z 2014 r. poz. 850, poz. 1002, poz. 1101,

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Bydgoszczy i
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Gdańsku
z dnia.....2015 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
1.	*6120 Ciepłolubne, śródłądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	E01.04 inne typy zabudowy	Brak danych w zakresie występowania siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze uwarunkowania terenowe oraz brak informacji o miejscach występowania siedliska) jako zagrożenie dla części płatów można wskazać przeznaczanie terenów nieleśnych pod zabudowę, działki rekreacyjne itp.
2.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	A02 zmiana sposobu uprawy – zalesianie, A03.03 zaniechanie / brak koszenia, A03.01 intensywne koszenie lub intensyfikacja użytkowania, J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze uwarunkowania terenowe oraz brak informacji o miejscach występowania siedliska) jako zagrożenie dla części płatów można wskazać zaniechanie lub brak koszenia, co prowadzi do stopniowego zaniku lub zniekształcenia siedliska w wyniku naturalnej sukcesji lub zalesień. Zagrożeniem może być również zbyt intensywne użytkowanie lub

				ewentualna zmiana stosunków wodnych. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych ww. oddziaływań nie jest znana.
3.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	K04.05 szkody wyrządzone przez roślinożerców (w tym przez zwierzynę łowną), B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;	J03.01 zmniejszenie lub utrata określonych cech siedliska, K03.01 konkurencja, B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji	Drzewostany charakteryzują się niskim udziałem martwego drewna, co obniża ocenę stanu ochrony siedlisk. Ponadto miejscami obserwowano liczne ślady żerowania bobra, co skutkuje obumieraniem gatunków drzew charakterystycznych dla siedliska. W związku z powyższym możliwa jest również zmiana składu gatunkowego runa (zmniejszenie ilości gatunków grądowych) będąca konsekwencją silnego prześwietlenia drzewostanu. Przy czym gatunek jest również przedmiotem ochrony w obszarze, zatem należy tolerować jego obecność, nawet jeżeli prowadzi do zniekształceń siedliska (redukcja warstwy drzew i krzewów). Miejscami odnotowano w drzewostanie obecność gatunków obcych np. świerka <i>Picea excelsa</i> , modrzewia <i>Larix decidua</i> , buka <i>Fagus sylvatica</i> . Gatunki mogą zmieniać warunki siedliskowe i wpływać na zniekształcenia struktury florystycznej grądów (konkurencja). Obecność ww. gatunków wiąże się automatycznie z zaburzeniem składu gatunkowego drzewostanu, mniejszą ilością gatunków właściwych dla siedliska, zwłaszcza graba (<i>Carpinus betulus</i>). Na stan siedliska może wpływać również stosowanie rębni o krótkim okresie odnowienia, zaburzając strukturę i obniżając wiek drzewostanu.

4.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłkowe	B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	K03.01 konkurencja, B02 gospodarka leśna i plantacyjna i użytkowanie lasów i plantacji, J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych	Drzewostany charakteryzują się niskim udziałem martwego drewna, co obniża ocenę stanu zachowania siedliska. Miejscami odnotowano w drzewostanie obecność gatunków obcych np. świerka <i>Picea excelsa</i> a na nieznaczących fragmentach (przesuszonych okrajkach) czeremchę amerykańską <i>Padus serotina</i> . Obecność ww. gatunków wiąże się automatycznie z zaburzeniem składu gatunkowego drzewostanu, mniejszą ilością gatunków właściwych dla siedliska. Na stan siedliska może wpływać również stosowanie rębni o krótkim okresie odnowienia, zaburzając strukturę i obniżając wiek drzewostanu. Ewentualna zmiana stosunków wodnych może wpłynąć na stan siedliska. Aktualnie nie stwierdzono takiego zagrożenia (lub planów w ww. zakresie) nie mniej jednak nie można tego w przyszłości wykluczyć.
5.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	U nieznane zagrożenie lub nacisk	B02.02 wycinka lasu, F użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo, G05 Inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	Potencjalnym zagrożeniem może być ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w sąsiedztwie zbiorników wodnych. Potencjalnym zagrożeniem dla jezior Radolinek, Przerybionek oraz zbiornika wodnego w m. Dębia Góra, położonych poza rezerwatem przyrody Dury może być gospodarka rybacka. Jednocześnie w przypadku dwóch obiektów możliwe że jeziora połączone są stale lub okresowo z innymi wodami powierzchniowymi. Rzeczywiste występowanie zagrożeń i skala ewentualnych oddziaływań nie jest znana, z uwagi na niewystarczające rozpoznanie

				obiektów.
6.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak danych w zakresie występowania siedliska w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń (występowanie siedliska dotychczas nie zostało potwierdzone). Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko w obszarze nie jest znana i wymaga weryfikacji.
7.	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	X brak zagrożeń i nacisków	A02.01 intensyfikacja rolnictwa, A04.03 zarzucenie pasterstwa, brak wypasu, A04.01.01 zbyt intensywny wypas, E01.04 inne typy zabudowy	Zagrożeniem dla siedliska może być intensyfikacja gospodarowania (wydeptywanie, eutrofizacja, nadmierne zgryzanie, powoduje zanik charakterystycznych gatunków roślin zielnych i obniżenie stanu zachowania siedliska) lub wyłączenie gruntów z użytkowania (naturalna sukcesja) oraz ewentualna zabudowa. Rzeczywisty wpływ ww. oddziaływań wymaga weryfikacji.
8.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	X brak zagrożeń i nacisków	X brak zagrożeń i nacisków	Nie stwierdzono zagrożeń dla siedliska w obszarze.
9.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	U nieznane zagrożenie lub nacisk	B02.02 wycinka lasu, J02 spowodowane przez człowieka zmiany stosunków wodnych	Potencjalnym zagrożeniem dla zidentyfikowanych w terenie torfowisk może być ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska. Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony siedliska w obszarze uniemożliwia

				właściwe określenie zagrożeń dla pozostałych płatów siedliska. Potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie występowania części płatów siedliska) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu.
10.	*7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	G05 inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka	B02.02 wycinka lasu	Przy jednym z płatów siedliska obserwowano zniekształcenia w związku z obecnością zbiorników wodnych wykopanych na obrzeżu siedliska oraz rowu/kanalu, co może wiązać się z częściowym przesuszeniem, a następnie ekspansją trzciny <i>Phragmites australis</i> , przy czym zakres ewentualnych zmian nie został szczegółowo rozpoznany i wymaga weryfikacji. Potencjalnym zagrożeniem może być ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska.
11.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	J02.01.02 osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych, I02 problematyczne gatunki rodzime	K03.01 konkurencja, B02.02 wycinka lasu, B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew	Część płatów jest przesuszona w związku z obecnością głębokich rowów melioracyjnych odwadniających teren. W przedmiotowych płatach gatunkiem ekspansywnym w runie jest trzęślica modra <i>Molinia coerulea</i> . Brak jest możliwości eliminacji gatunku. Potencjalnym zagrożeniem może być wkraczanie świerka oraz ewentualne prowadzenie cięć zupełnych w bezpośrednim sąsiedztwie siedliska. Dodatkowo drzewostany charakteryzują się niskim udziałem martwego drewna.
12.	1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń

				(występowanie gatunku dotychczas nie zostało potwierdzone).
13.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń.
14.	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, K02.03 eutrofizacja naturalna	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie miejsc występowania gatunku) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na gatunek nie jest znana i wymaga weryfikacji.
15.	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.01 zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie, K02.03 eutrofizacja naturalna	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie (mając na uwadze słabe rozpoznanie w zakresie miejsc występowania gatunku) zagrożeniem może być ewentualna zmiana stosunków wodnych, osuszanie lub zasypywanie terenu. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na gatunek nie jest znana i wymaga weryfikacji.
16.	1130 boleń <i>Aspius aspius</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych,	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek.

			J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na gatunek nie jest znana i wymaga weryfikacji.
17.	1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
18.	5339 koza <i>Cobitis taenia</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.

19.	1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
20.	1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie rozpowszechnienia i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww. działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
21.	1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	J02.05.05 niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy, J02.03 regulowanie (prostowanie) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.02 usuwanie osadów (mułu...)	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń. Potencjalnie zagrożeniem mogą być wszelkie działania ingerujące w koryto rzek. Aktualnie (biorąc pod uwagę obowiązujące przepisy prawa w zakresie realizacji ww.

				działań) nie stwierdzono takiego zagrożenia, nie mniej jednak nie można go w przyszłości wykluczyć. Rzeczywiste występowanie i skala ewentualnych oddziaływań na siedlisko nie jest znana i wymaga weryfikacji.
22.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	X brak zagrożeń i nacisków	X brak zagrożeń i nacisków	Aktualne oddziaływania nie stanowią zagrożenia dla populacji gatunku.
23.	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	U nieznane zagrożenie lub nacisk	U nieznane zagrożenie lub nacisk	Brak szczegółowych danych w zakresie występowania i stanu ochrony gatunku w obszarze uniemożliwia właściwe określenie zagrożeń.
24.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony).		

Załącznik Nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Bydgoszczy i
Regionalnego Dyrektora Ochrony
Środowiska w Gdańsku
z dnia.....2015 r.

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
2.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
3.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U1). Utrzymanie aktualnej wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące na poziomie FV (powyżej 5 szt./ha) na przynajmniej dwóch płatach siedlisk oraz poprawa wskaźnika do poziomu U1 (3-5 szt/ha) na siedlisku w nadleśnictwie Osie, leśnictwo Nowa Rzeka oddział: 53b, c, 54b o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne.
4.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (3-5 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne.
5.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Utrzymanie siedliska, występującego w rezerwacie przyrody Dury, we właściwym stanie ochrony (FV). Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie stanu ochrony dla 3 zbiorników (j. Radolinek, j. Przerzybionek oraz zbiornik wodny w m. Dębia Góra).
6.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania płatów siedliska.
7.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie szczegółowego rozmieszczenia i oceny stanu zachowania płatów siedliska. Zachowanie użytków zielonych w obszarze na powierzchni ok. 400 ha.
8.	3150 Starorzeczka i naturalne	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co

	eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	najmniej dotychczasowym poziomie (U1).
9.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie szczegółowego rozmieszczenia i oceny stanu zachowania płatów siedliska.
10.	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Utrzymanie siedliska we właściwym stanie ochrony (FV).
11.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Utrzymanie ogólnego stanu ochrony siedliska na co najmniej dotychczasowym poziomie (U2). Poprawa wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (1-3 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Poprawa wartości wskaźnika uwodnienia dla płatów siedlisk z U2 do parametru U1.
12.	1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
13.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
14.	1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
15.	1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
16.	1130 boleń <i>Aspius aspius</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat populacji gatunku.
17.	1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
18.	5339 koza <i>Cobitis taenia</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
19.	1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
20.	1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
21.	1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
22.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Utrzymanie populacji we właściwym stanie ochrony (FV).
23.	1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Uzupełnienie stanu wiedzy w zakresie występowania i stanu zachowania populacji gatunku.
24.	7210 Torfowiska nakredowe (<i>Cladietum marisci</i> , <i>Caricetum buxbaumii</i> , <i>Schoenetum nigricantis</i>)	Nie dotyczy (brak przedmiotu ochrony).

Załącznik Nr 3 do Zarządzenia

Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Bydgoszczy i

Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Gdańsku

z dnia.....2015 r.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania ²	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
1.	Dotyczące ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania.			
2.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Poprawa warunków wodnych poprzez wdrożenie rozwiązań określonych w ekspertyzie hydrologicznej (przewidzianej do realizacji w ramach uzupełnienia stanu wiedzy), w drugim pięcioleciu obowiązywania planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 301h, 325b, 325a, 326b, 326c, 324b, 324c, 325c, 325d, 325g, 325b, 325a, 326b	Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny
3.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo- Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Usuwanie świerka <i>Picea abies</i> , w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 326b	Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny
4.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum</i>	Sukcesywne usuwanie świerka i brzozy.	Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Długie,	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo

² Lokalizację podano za pomocą oddziałów leśnych, zgodnie z Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Dąbrowa sporządzonym na okres 01.01.2007 r. - 31.12.2016 r., Zarządzeniem nr 26/2011 Nadleśniczego Nadleśnictwa Trzebciny z dnia 5 grudnia 2011 r., Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Osie sporządzonym na okres 01.01.2007 r. - 31.12.2016 r. oraz Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Lubichowo sporządzonym na okres 01.01.2012 r. - 31.12.2021 r.

	<i>pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo- Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne		oddział: 319g	
5.	6510 Nizowe i gorskie Źwieże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	<p>Obligatoryjne: Ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe trwałych użytków zielonych. Zachowanie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony położonych na trwałych użytkach zielonych.</p> <p>Fakultatywne: Użytkowanie zgodnie z wymogami odpowiedniego pakietu rolnośrodowiskowego w ramach obowiązującego PROW, ukierunkowanego na ochronę łąk Źwieżych (6510), po potwierdzeniu występowania siedliska.</p>	<p>Płaty siedliska występujące na działkach: gmina Jeźewo: - obręb Nadl Dąbrowa, działki nr: 3058, 3074; gmina Osie: - obręb Jaszcz, działki nr: 3090/2, 31/6, 31/7, 31/8, 31/9; - obręb Miedzno, działki nr: 1, 1, 100, 101, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 2, 20/1, 20/2, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27/2, 28, 29, 3, 3, 30, 3090/4, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 4, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 5, 5, 50, 51, 52, 5271/1, 5282/2, 5283/1, 53, 54, 55/1, 56, 57, 58, 59, 6, 6/1, 6/2, 6/3, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67/1, 67/2, 68, 69, 7, 7/1, 7/4, 7/5, 7/6, 70, 71, 72, 73, 74/1, 74/2, 74/3, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94/1, 94/2, 95, 96, 97, 98, 99; - obręb Nadl Sarnia Góra, działki nr: 413/1, 413/2, 414/1, 414/2; - obręb Osie, działki nr: 100, 100, 101, 101, 102/1, 102/2, 102/3, 103, 103/4,</p>	<p>Właściciel lub posiadacz obszaru na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000 albo na podstawie zobowiązania podjętego w związku z korzystaniem z programów wsparcia z tytułu dochodowości, a w odniesieniu do gruntów Skarbu Państwa lub stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego zarządca nieruchomości w związku z wykonywaniem obowiązków z zakresu ochrony środowiska na podstawie przepisów prawa albo w przypadku braku tych przepisów na podstawie porozumienia zawartego z organem sprawującym nadzór nad obszarem Natura 2000</p>

			<p>103/6LP, 103/7, 103/8, 103/9, 104/1, 104/2, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 144, 27, 28, 29/1, 29/2, 30, 31, 32, 33, 5028, 5063/2, 5064/6, 5103/15, 5104, 5105, 5146, 5180/3, 56, 57, 58/1, 58/2, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 66/1, 66/2, 67, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 68, 68/1, 69, 69, 70/1, 70/1, 71/1, 72/1, 72/2, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 84, 85/1, 85/2, 86/1, 86/2, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 95/1, 95/2, 95/4, 95/5, 96, 97/1, 97/2, 97/3, 98, 99, 99; - obręb Radańska, działki nr: 5046, 5083, 70/1, 70/2, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92; - obręb Stara Rzeka, działki nr: 5320/1, 5320/3, 5345/2, 5345/3, 5348; gmina Osieczna: - obręb Zdrójno, działki nr: 54, 55, 56, 57, 58/1, 58/4, 62, 65, 66, 69/2; gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 24, 25, 26, 27/10, 27/11, 33/13, - obręb Suchobrzeźnica, działki nr: 399/2,</p>	
--	--	--	--	--

			<p>409/1; gmina Warlubie: - obręb Lipinki, działki nr: 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112/1, 112/2, 113, 114, 115, 116, 118, 120, 121, 122, 1405, 1406, 1408, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 285/1, 286, 287/2, 288, 289, 29, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 30, 301, 3012/1, 302, 303, 304, 305, 306, 31, 32, 329, 33, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 34, 35, 36, 37, 375, 376, 378, 379, 38, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 39, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 40, 400, 401, 402/1, 402/2, 403/1, 403/2, 403/3, 403/4, 403/5, 403/6, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 5138, 5142/2, 5145, 52, 53, 54, 55, 56, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 57, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 58, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67/2, 67/3, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87/1, 87/2, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99</p>	
6.	9170 Grąd środkowoeuropejski	Kontynuowanie w ramach gospodarki	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Nowa	Nadleśniczy Nadleśnictwa

	<p>i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>); 91E0* Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i>, <i>Populetum albae</i>, <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe</p>	<p>leśnej działań mających na celu pozostawianie martwego drewna, aż do osiągnięcia właściwego stanu siedlisk (za wyjątkiem koniecznych zabiegów ochrony lasu i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego).</p>	<p>Rzeka, oddział: 53c, 53b, 54b 54y, 54h, 92b, 53d, 53c, 54c, 54a - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 109g, 109f, 109j, 146f, 151d, 151c, 152h, 180a, 34Ao, 35f, 35g, 35d - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 46f - leśnictwo Stara Huta, oddział: 179d Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 320a, 320b, 262a, 301a, 337b, 338a, 338b, 339b, 355f - leśnictwo Pohulanka, oddział: 313c, 336c, 336m, 340g, 340s, 309l, 310h - leśnictwo Wygoda, oddział: 126l, 99d, 100i, 100j, 125k, 125f, 126j, 69f, 99c nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 58f, 74i, 74o, 90h, 91m, 91k Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 286a, 294a, 381gx, 381s, 401c, 377b - leśnictwo Długie, oddział: 285f, 305i - leśnictwo Wdecki Młyn, oddział: 277n, 278f</p>	<p>Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie</p>
7.	<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>)</p>	<p>Prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem następujących zasad: - w miarę możliwości wyłączenie z użytkowania grądów w bezpośrednim</p>	<p>Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 377b Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Nowa Rzeka, oddział: 54y,</p>	<p>Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy</p>

		<p>sąsiedztwie cieków i źródeł (co najmniej na ok. 50 m), a także na stromych zboczach dolin rzecznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarowanie rębniami złożonymi (z przewagą stopniowych IVd), - preferowanie odnowień graba <i>Carpinus betulus</i>, - w każdym cięciu rębnym pozostawianie na przyszłe pokolenie fragmentu drzewostanu o pow. nie mniejszej niż 5% powierzchni manipulacyjnej, - kształtowanie docelowego składu gatunkowego drzewostanów w postaci Gb-Db i Lp-Db, - usuwanie gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w cięciach pielęgnacyjnych, - w wydzieleniach z nasadzeniami buka <i>Fagus sylvatica</i> podczas prac pielęgnacyjnych preferować usuwanie gatunku na korzyść drzew charakterystycznych dla grądu. 	<p>54h, 92b</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 108d, 108b, 110a, 110k, 110j, 110c, 110f, 110g, 111c, 34Ar, 69d, 109g, 109f, 109j, 146f, 151d, 151c, 152h, 180a, 34Ao, 35f, 35g, 35d - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 46f <p>Nadleśnictwo Trzebciny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Pohulanka, oddział: 262a, 301a, 337b, 338a, 338b, 339b, 355f - leśnictwo Pohulanka, oddział: 313c, 336c, 336m, 340g, 340s - leśnictwo Wygoda, oddział: 100i, 100j, 125k, 125f, 126j, 69f, 99c 	<p>Nadleśnictwa Dąbrowa, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie</p>
8.	<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum</i>, <i>Tilio-Carpinetum</i>)</p>	<p>Wprowadzenie podsadzeń gatunków właściwych dla siedliska, preferowanie odnowień graba - kształtować docelowy skład gatunkowy drzewostanów w postaci Gb-Db lub Lp-Db. Techniczne zabezpieczenie przynajmniej części drzew przed uszkodzeniami ze strony bobrów.</p>	<p>Nadleśnictwo Trzebciny:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309j 	<p>Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny</p>
9.	<p>9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny</p>	<p>Usuwanie gatunków obcych dla siedliska w ramach cięć</p>	<p>Nadleśnictwo Osie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leśnictwo Nowa Rzeka, oddział: 53c, 	<p>Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie</p>

	(<i>Galio-Carpinetum</i> , <i>Tilio-Carpinetum</i>)	trzebieżowych.	53b, 54b	
10.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem następujących zasad: - gospodarowanie rębniami złożonymi, - zachowanie nienaruszonych fragmentów starych drzewostanów o pow. nie mniejszej niż 5% powierzchni manipulacyjnej, - w przypadku obecności w drzewostanie jesionu, wiązu, dębu, w miarę możliwości zachować udział tych gatunków także w odnowieniach, - eliminowanie gatunków obcych w drzewostanie i warstwie krzewów, - tolerować lokalne zabagnianie się z naturalnych przyczyn, - w przypadku łęgów źródłiskowych, w miarę możliwości wyłączyć je z użytkowania, a także w sąsiadujących drzewostanach nie wykonywać cięć zupełnych na odległość 2 wysokości drzewostanu od skraju łęgu źródłiskowego.	Nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 58f, 74o, 90h, 91m, 91k Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 286a, 294a, 381gx, 381s, 401c - leśnictwo Długie, oddział: 285f, 305i - leśnictwo Wdecki Młyn, oddział: 277n Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Nowa Rzeka, oddział: 53d, 53c, 54c, 54a - leśnictwo Stara Huta, oddział: 179d Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 320a, 320b - leśnictwo Wygoda, oddział: 126l, 99d	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
11.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Sukcesywne eliminowanie gatunków obcych w drzewostanie i warstwie krzewów.	Nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 74i	Nadleśniczy Nadleśnictwa Dąbrowa
12.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Przebudowa drzewostanu – usuwanie sosny <i>Pinus sylvestris</i> i świerka <i>Picea abies</i> , podsadzanie olszy <i>Alnus glutinosa</i> . Cięcia renaturalizujące na powierzchni 20% pow. siedliska, w miejscach	Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Długie, oddział: 319 j, 320d	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo

		z zagęszczeniem świerka lub powiększanie naturalnych luk, wprowadzenie olszy <i>Alnus glutinosa</i> . a na suchszych mikrosiedliskach podsadzanie dębu bezszypułkowego <i>Quercus petrea</i> , grabu <i>Carpinus betulus</i> i lipy <i>Tilia cordata</i> .		
13.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne; 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i> ; 7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe); *91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	W przypadku prowadzenia cięć rębnych w sąsiedztwie siedliska, należy pozostawiać fragment drzewostanu w postaci ekotonu o szerokości ok. 50 m. od granic siedliska (wyłączonego z cięć rębnych).	W odl. ok. 50 m od siedliska w następujących oddziałach: Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 78, 113, 114, 115, 116, 156; - leśnictwo Stara Huta, oddział: 211, 212, 241, 242 Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Zazdrość, oddział: 247 Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Kałębnica, oddział: 409d, 281c	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, Nadleśniczy Nadleśnictwa Trzebciny, Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie
14.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Ekstensywne użytkowanie (w formie przerębowej) lub wyłączenie drzewostanu z gospodarczego użytkowania.	gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 27/11, 29, 33/10, 33/12, 33/13, 33/5 Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Kałębnica, oddział: 424a, 281 c	Nadleśniczy Nadleśnictwa Lubichowo, a na gruntach prywatnych właściciel lub zarządca nieruchomości, na podstawie porozumienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku
15.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino</i>	Wyłączenie siedliska z użytkowania, a w przypadku prowadzenia cięć rębnych w sąsiedztwie siedliska,	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 283 - leśnictwo Stara Huta, oddział: 100,	Nadleśniczy Nadleśnictwa Osie

	<i>mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne	należy pozostawiać fragment drzewostanu w postaci ekotonu o szerokości ok. 50 m. od granic siedliska (wyłączonego z cięć rębnych).	138	
16.	Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych.			
17.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	1. Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309j 2. Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Orli Dwór, oddział: 71 3. Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Nowa Rzeka, oddział: 53c, 53b, 54b	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
18.	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Weryfikacja powierzchni siedliska, struktury fitocentycznej oraz perspektyw ochrony płatów na zboczach Wdy, co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych. Ocena wpływu populacji bobra europejskiego <i>Castor fiber</i> na stan ochrony siedliska.	1. Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Błędno, oddział: 377b 2. Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Nowa Rzeka, oddział: 53c, 53b, 54b, 54h, 54y, 92b 3. Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Dębowiec, oddział: 262a, 301a, 337b, 338a, 338b, 339b - leśnictwo Pohulanka, oddział: 309j, 313c, 336c, 336m, 340g, 340s - leśnictwo Wygoda, oddział: 100i, 100j, 125k, 125f, 126j, 99c.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
19.	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy	1. Nadleśnictwo Dąbrowa: - leśnictwo Kwiatki, oddział: 74i; 2. Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Pohulanka, oddział:	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

		ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	309l, 310h 3. Nadleśnictwo Lubichowo: - leśnictwo Wdecki Młyn, oddział: 278f	
21.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 156l	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
22.	3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	gmina Lubichowo: - obręb Smolniki, działki nr: 25/38, 25/28, 25/35	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
23.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea</i>)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 156k, 156d	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
24.	7110* Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 27/11, 29, 32, 33/10, 33/13, 33/5 Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 114j	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
25.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio</i>	Monitoring stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką Głównego Inspektoratu	Nadleśnictwo Osie: - leśnictwo Stara Rzeka, oddział: 114f, 114h	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

	<i>uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne	Ochrony Środowiska (wszystkie parametry: powierzchni, struktury i funkcji, perspektywy ochrony), co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	- leśnictwo Orli Dwór, oddział: 283g - leśnictwo Stara Huta, oddział: 212f Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Zazdrość, oddział: 247g - leśnictwo Pohulanka, oddział: 326b	
26.	*6120 Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>); 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk; 3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>); 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Monitoring stanu ochrony gatunków na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na wybranych stanowiskach wyznaczonych w ramach prac związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
27.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> ; 1130 boleń <i>Aspius aspius</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 5339 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>	Monitoring stanu ochrony gatunków na podstawie metodyki Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska na wybranych stanowiskach wyznaczonych w ramach prac związanych z uzupełnieniem stanu wiedzy	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy; Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

28.	1337 bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Monitoring stanu ochrony gatunku (co 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych), przy wykorzystaniu następujących wskaźników : 1) obecność populacji, 2) stałość występowania / stopień wykorzystywania terytorium, 3) stan zachowania siedliska; 4) dostępność zasobów pokarmowych, 5) reżim wodny siedliska, 6) wpływ czynników antropogenicznych, 7) wpływ obcych gatunków inwazyjnych.	1. Nowy Jaszcz, stanowisko na Sobińskiej Strudze N 53 ⁰ 34` 55,8 E 18 <sup>0</sup> 25` 28,3 2. Łązek, stanowisko w rezerwacie „Jezioro Piaseczno” N 53 ⁰ 39` 34,2 E 18 <sup>0</sup> 14` 52,6 3. Stara Huta, stanowisko na dopływie Sobińskiej Strugi N 53 ⁰ 39` 35 E 18 <sup>0</sup> 24` 15,6	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
29.	Działania dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.			
30.	*91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowososnowe bagienne lasy borealne	Sporządzenie ekspertyzy w zakresie stosunków wodnych obiektu oraz możliwości ich poprawy (w tym opracowanie projektów technicznych i kosztorysu) w ciągu 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Nadleśnictwo Trzebciny: - leśnictwo Dębowiec, oddział: 301h, 325b, 325a, 326b, 326c, 324b, 324c, 325c, 325d, 325g, 325b, 325a, 326b	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przy współpracy z Nadleśnictwem Trzebciny
31.	1060 czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i> ; 1188 kumak nizinny <i>Bombina bombina</i> ; 1166 traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> ; 1130 boleń <i>Aspius aspius</i> ; 1163 głowacz białopłetwy <i>Cottus gobio</i> ; 5339 koza <i>Cobitis taenia</i> ; 1096 minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> ; 1145 piskorz <i>Misgurnus fossilis</i> ; 1134 różanka <i>Rhodeus sericeus amarus</i> ;	Uzupełnienie stanu wiedzy na temat występowania, stanu ochrony gatunku i jego siedlisk oraz zagrożeń wraz z określeniem i podjęciem ewentualnych działań ochronnych, a także wyznaczenie stanowisk monitoringowych (do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych).	Obszar Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

	1903 lipiennik Loesela <i>Liparis loeselii</i> ; 1355 wydra <i>Lutra lutra</i>			
32.	*6120 Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe (<i>Koelerion glaucae</i>)	Wykonanie inwentaryzacji i oceny stanu ochrony siedliska (po potwierdzeniu jego występowania), w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000, w szczególności w okolicach miejscowości Kasparus i Stara Rzeka.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
33.	7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Wykonanie inwentaryzacji i oceny stanu ochrony siedliska w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Obszar Natura 2000, w szczególności działki: gmina Osiek: - obręb Kasparus, działki nr: 107, 110, 111, 112, 76, 77, 78, 79/1, 79/2	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
34.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Wykonanie inwentaryzacji i weryfikacji poprawności klasyfikacji oraz oceny stanu ochrony siedliska w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Jez. Radolinek, Przerzybionek, zbiornik wodny na działce nr 32 (Gmina Osiek, obręb Radogoszcz)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
35.	3260 Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (<i>Ranunculion fluitantis</i>)	Wykonanie inwentaryzacji i oceny stanu ochrony siedliska (po potwierdzeniu jego występowania), w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Rzeki: Wda, Brzeżanek, Sobińska Struga	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
36.	6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	Weryfikacja aktualnego stanu wykazanych powierzchni występowania siedliska w granicach obszaru oraz zagrożeń. Ocena stanu ochrony siedliska zgodnie z metodyką GIOŚ oraz wyznaczenie punktów monitoringowych. Opracowanie wskazań w zakresie potrzeby prowadzenia melioracji. W ciągu 5 lat od ustanowienia planu zadań	gmina Jezewo: - obręb Nadl Dąbrowa, działki nr: 3058, 3074 gmina Osie: - obręb Jaszcz, działki nr: 3090/2, 31/6, 31/7, 31/8, 31/9 - obręb Miedzno, działki nr: 1, 1, 100, 101, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 2, 20/1, 20/2, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27/2, 28, 29, 3, 3,	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku

		ochronnych.	<p>30, 3090/4, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 4, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 5, 5, 50, 51, 52, 5271/1, 5282/2, 5283/1, 53, 54, 55/1, 56, 57, 58, 59, 6, 6/1, 6/2, 6/3, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67/1, 67/2, 68, 69, 7, 7/1, 7/4, 7/5, 7/6, 70, 71, 72, 73, 74/1, 74/2, 74/3, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94/1, 94/2, 95, 96, 97, 98, 99</p> <p>- obręb Nadl Sarnia Góra, działki nr: 413/1, 413/2, 414/1, 414/2</p> <p>- obręb Osie, działki nr: 100, 100, 101, 101, 102/1, 102/2, 102/3, 103, 103/4, 103/6LP, 103/7, 103/8, 103/9, 104/1, 104/2, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 141, 142, 144, 27, 28, 29/1, 29/2, 30, 31, 32, 33, 5028, 5063/2, 5064/6, 5103/15, 5104, 5105, 5146, 5180/3, 56, 57, 58/1, 58/2, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 66/1, 66/2, 67, 67/1, 67/2, 67/3, 67/4, 68, 68/1, 69, 69, 70/1, 70/1, 71/1, 72/1, 72/2, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 84, 85/1, 85/2, 86/1, 86/2, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95,</p>	
--	--	-------------	--	--

			<p>95/1, 95/2, 95/4, 95/5, 96, 97/1, 97/2, 97/3, 98, 99, 99 - obręb Radańska, działki nr: 5046, 5083, 70/1, 70/2, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92 - obręb Stara Rzeka, działki nr: 5320/1, 5320/3, 5345/2, 5345/3, 5348 gmina Osieczna: - obręb Zdrójno, działki nr: 54, 55, 56, 57, 58/1, 58/4, 62, 65, 66, 69/2 gmina Osiek: - obręb Radogoszcz, działki nr: 24, 25, 26, 27/10, 27/11, 33/13 - obręb Suchobrzeźnica, działki nr: 399/2, 409/1 gmina Warlubie: - obręb Lipinki, działki nr: 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112/1, 112/2, 113, 114, 115, 116, 118, 120, 121, 122, 1405, 1406, 1408, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 285/1, 286, 287/2, 288, 289, 29, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 30, 301, 3012/1, 302, 303, 304, 305, 306, 31, 32, 329, 33, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 34, 35, 36, 37, 375, 376, 378, 379, 38, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 39, 390, 391, 392, 393,</p>	
--	--	--	---	--

			394, 395, 396, 397, 398, 399, 40, 400, 401, 402/1, 402/2, 403/1, 403/2, 403/3, 403/4, 403/5, 403/6, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 5138, 5142/2, 5145, 52, 53, 54, 55, 56, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 57, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 58, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67/2, 67/3, 68, 69, 70, 71, 74, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87/1, 87/2, 88, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99	
37.	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion, Potamion</i>	Inwentaryzacja i weryfikacja poprawności klasyfikacji oraz ocena stanu ochrony siedliska w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	Jeziora: Trzebucz Duży, Trzebucz Mały, Piaseczno	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
38.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Weryfikacja aktualnego stanu wykazanych powierzchni występowania siedliska w granicach obszaru w ciągu 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych. Ocena stanu ochrony siedliska zostanie przeprowadzona zgodnie z metodyką GIOŚ.	gmina Osie: - obręb Osie, działki nr: 5114/1, 5156, 5187 gmina Osieczna: - obręb Zdrójno, działki nr: 305/2, 305/3, 55, 56, 58/1, 58/4, 59, 61, 62, 64, 65, 66 gmina Osiek: - obręb Kasparus, działki nr: 10, 11, 12, 12, 3, 4, 5, 7, 8, 9 gmina Warlubie: - obręb Lipinki, działki nr: 102, 103, 120, 57, 59, 61, 62, 64	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
39.	7110* Torfowiska	Szczegółowe	Gmina Osiek:	Regionalny

	wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	rozpoznanie fitosocjologiczne płatów siedliska, w okresie do 5 lat od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.	- obręb Radogoszcz, działki nr: 27/11, 29, 32, 33/10, 33/13, 33/5 - obręb Suchobrzeźnica, działka nr: 409/1	Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku
--	--	---	--	---

|

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych dla obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Sandr Wdy PLH040017 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. poz. 1451, Dz. Urz. Woj. poz. 1760).

Minister Środowiska pismem z dnia 16 września 2014 r., znak: DP-074-78/36509/14/JJ poinformował Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, że po dokonaniu kontroli powyższego zarządzenia, na podstawie § 5 ust. 2 i 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2009 roku w sprawie trybu kontroli aktów prawa miejscowego ustanowionych przez wojewodę i organy niezespołonej administracji rządowej (Dz. U. Nr 222, poz. 1754), stwierdzono uchybienia uzasadniające jego zmianę we własnym zakresie.

1. W załączniku nr 5 do zarządzenia w działaniach ochronnych odnoszących się do przedmiotów ochronny *91D0 bory i lasy bagienne oraz 7110 torfowiska wysokie w części z nich w sposób nieprawidłowy określono podmioty odpowiedzialne za wykonanie określonych zadań, a w niektórych ustanowiono zakazy. Wskazano jednocześnie, że w planach zadań nie należy wprowadzać zakazów (wynikają one z mocy prawa) oraz że dopuszczalne jest wkraczanie w sferę praw i obowiązków obywatela oraz podmiotów prywatnych aktem innym niż ustawa, ale wyłącznie subsydiarnie oraz tylko na podstawie możliwie precyzyjnego upoważnienia ustawowego udzielonego w celu jej wykonania. Odpowiedź: Uwagę uwzględniono i usunięto dotychczas obowiązujące w tym zakresie zapisy. Działanie nosi znamiona zakazu, których zgodnie ze stanowiskiem Ministra Środowiska (pismo nr DP-074-78/36509/14/JJ z dnia 16 .09.2014r.) plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie powinien zawierać. Próby przeformułowania działania wskazują na zaniechanie działań związanych z prowadzeniem wykopów na terenie torfowiska oraz budową nowych stawów i oczek wodnych na obrzeżach torfowiska. Podkreślenia wymaga, że charakter działań wskazuje, iż ich dopuszczenie regulowane jest przepisami ogólnymi wynikającymi z ustawy o ochronie przyrody (zgłoszenie na podstawie art. 118 ustawy) czy poprzez system ocen oddziaływania na środowisko. Zatem odwadnianiu siedliska organy będą zapobiegać w ramach bieżącej realizacji zadań w ramach kompetencji określonych przepisami. Należy tu zwrócić uwagę, że celem działań ochronnych jest utrzymanie

dotychczasowego właściwego stanu ochrony (FV). Właściwy stan wskaźnika uwodnienia notowano także na stanowisku, gdzie stwierdzono stawy na obrzeżach torfowiska. Działanie związane z uzupełnieniem stanu wiedzy powinno zatem wskazać czy konieczne jest podjęcie działań w zakresie eliminacji zidentyfikowanego zagrożenia. W odniesieniu do siedliska *91D0, którego fragment stanowią grunty prywatne wskazano iż działania ochronne powinny być prowadzone na podstawie porozumienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gdańsku.

2. W piśmie Ministra wskazano, że w przypadku niewystępowania przedmiotu ochrony w obszarze Natura 2000 lub jego niskiej reprezentatywności bezzasadne jest analizowanie potencjalnych i istniejących zagrożeń dla tego przedmiotu ochrony i określanie celów działań ochronnych. Jednak z uwagi na konieczność odniesienia się do wszystkich przedmiotów ochrony znajdujących się na liście przedmiotów ochrony danego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych powinno się precyzyjnie określić powód odstąpienia od analizowania zagrożeń i wyznaczania celów działań ochronnych. Warto dodać, że w przedstawionym przypadku w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 nie określono dla danych przedmiotów ochrony działań ochronnych, ani wskazań do zmian w dokumentach planistycznych. Z tego względu w załącznikach dotyczących działań ochronnych postanowienia wskazujące, iż nie określono działań ochronnych, należy uznać za zbędne. Warto podkreślić, że odpowiednie wyjaśnienia opisujące m.in. przyczyny planowanych działań i przedstawiające przewidywaną procedurę usunięcia przedmiotów ochrony z listy przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 powinny znaleźć się w uzasadnieniu do zarządzenia. Uwagę uwzględniono. Na podstawie analizy danych literaturowych oraz prac terenowych stwierdzono, że siedlisko nie jest wystarczająco reprezentatywne i nadano mu ocenę D. Zamieszczenie gatunków na liście przedmiotów ochrony wynikało z błędu naukowego. Jednocześnie Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy przesłał wniosek o zmianę standardowego formularza danych do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska pismem z dnia 20 grudnia 2013 r., znak: WPN.6323.62.2013.JC. Zmiany zostały zaakceptowane przez ww. Organ, który następnie powinien przedstawić je do akceptacji Komisji Europejskiej.

Ponadto w załączniku nr 2 Lp. 3, 4, 11 przedmiotowego zarządzenia sprecyzowano cele działań ochronnych dla siedlisk 9170 łąk środkowoeuropejski i subkontynentalny, *91E0 łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, *91D0 bory i lasy bagienne, tak aby były one mierzalne. Dla siedliska 9170 wskazano utrzymanie aktualnej wartości wskaźnika

martwe drewno leżące lub stojące na poziomie FV (powyżej 5 szt./ha) na przynajmniej dwóch stanowiskach oraz poprawa wskaźnika do poziomu U1 (3-5 szt./ha) na siedlisku w nadleśnictwie Osie, leśnictwo Nowa Rzeka oddział: 53b, c, 54b o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Dla siedliska *91E0 wskazano poprawę wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (3-5 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Dla siedliska *91D0 wskazano poprawę wartości wskaźnika martwe drewno leżące lub stojące do poziomu U1 (1-3 szt./ha) o ile pozwolą na to naturalne procesy ekologiczne. Poprawa wartości wskaźnika uwodnienia dla płatów siedlisk z U2 do parametru U1.

W załączniku nr 3 celem sprawniejszego wyszukiwania działań ochronnych wprowadzono numerację wierszy (kolumna L.p.).

W załączniku nr 3 w kolumnie „Działania ochronne” doprecyzowano zapisy co do okresu w jakim należy przeprowadzić monitoring lub uzupełnić stan wiedzy i zapis „... w ciągu 5 lat.”, „... co 5 lat.”, „do 5 lat.” doprecyzowano o zapis „od daty ustanowienia planu zadań ochronnych.” celem przyjmowania jednolitej daty co do terminu realizacji zadań.

W załączniku nr 3, L.p. dla siedlisk 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) w kolumnie „Obszar wdrażania” zastąpiono zapis „Płaty siedliska występujące na zboczach, wzdłuż rzeki Wdy” wprowadzając konkretne lokalizacje płatów tych siedlisk na terenach zarządzanych przez właściwych miejscowo nadleśniczych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem znak..., z dnia ..., podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do sporządzenia zmiany w ww. planie zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017. Jednocześnie zapewniono możliwość udziału osobom zainteresowanym i działającym w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków w pracach nad tworzeniem projektu zmiany zarządzenia. Projekt zmiany zarządzenia rozesłano elektronicznie do Zespołu Lokalnej Współpracy zidentyfikowanego uprzednio podczas prac nad projektem planu. Nie wniesiono/wniesiono uwag(i) do projektu dokumentu. Następnie ww. Organ obwieszczeniem znak..., z dnia..... poinformował o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem zmiany planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Wymienione obwieszczenia były również podawane do publicznej wiadomości przez Regionalnego Dyrektora Ochrony

Środowiska w Gdańsku. Obwieszczenia zamieszczone były w biuletynie informacji publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, tablicy ogłoszeń ww. urzędów oraz w prasie o zasięgu obejmującym województwo kujawsko - pomorskie i pomorskie.

W związku z udziałem społeczeństwa zgłoszono następujące uwagi do projektu:

1.....

2.....

Projekt zmiany zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 22 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Sandr Wdy PLH040017 (Dz. Urz. Woj. Kuj. - Pom. poz. 1451, Dz. Urz. Woj. poz. 1760) wymagał/nie wymagał opinii Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Bydgoszczy

Przedmiotowy projekt zarządzenia, na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.), został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak: ... , z dnia ... oraz Wojewody Pomorskiego pismem znak: ... , z dnia ...